

Lösings härad.

Socknar: Dagsberg, Furingstad, S:t Johannes,^{1,2} Krokek, Styrestad,³ Tingstad.

Samtliga de 13 på Brates tid bevarade runstenarna från detta härad äro alltjämt i behåll, men om de före Brate bekanta, ehuru då saknade två stenarna (Ög 158—9) från Tingstads kyrkas vapenhus, resp. västra kyrkodörr är alltjämt intet känt. Uppgifterna om dessa två stenar återgå på Säve och Mandelgren och äro måhända endast att anse som lösa rykten.⁴

Några av de på Brates tid i fragment föreliggande stenarna ha numera sammansatts och rests. Härigenom har Vikbolandet fått ett så ståtligt runstensmonument som den nära 4 m. höga hällen vid Agetomta i Furingstads sn, synlig från järnvägen, och den vackra runstensparken vid Furingstads kyrka har utökats med ännu en sten.

Ingen ny inskrift har tillkommit i häradet, varför antalet kända inskrifter därifrån — bortsett från de två alltjämt obekanta vid Tingstads kyrka — fortfarande är 13 (Ög 145—157).

Av de tretton stenarna voro åtta kända under 1600-talet och det alla de förnämsta: de bägge Dagsbergsstenarna Ög 145, 146, Agetomtastenen Ög 152, de bägge Styrestadstenarna Ög 153, 154, Syltenstenen Ög 155 och den ena Tingstadstenen, Ög 156. På 1700-talet tillkom en av stenarna vid Furingstads kyrka, Ög 148; återstoden av Furingstadstenarna (Ög 149, 150, 151) liksom den ena av Tingstadstenarna (Ög 157) upptäcktes under 1800-talets senare hälft.

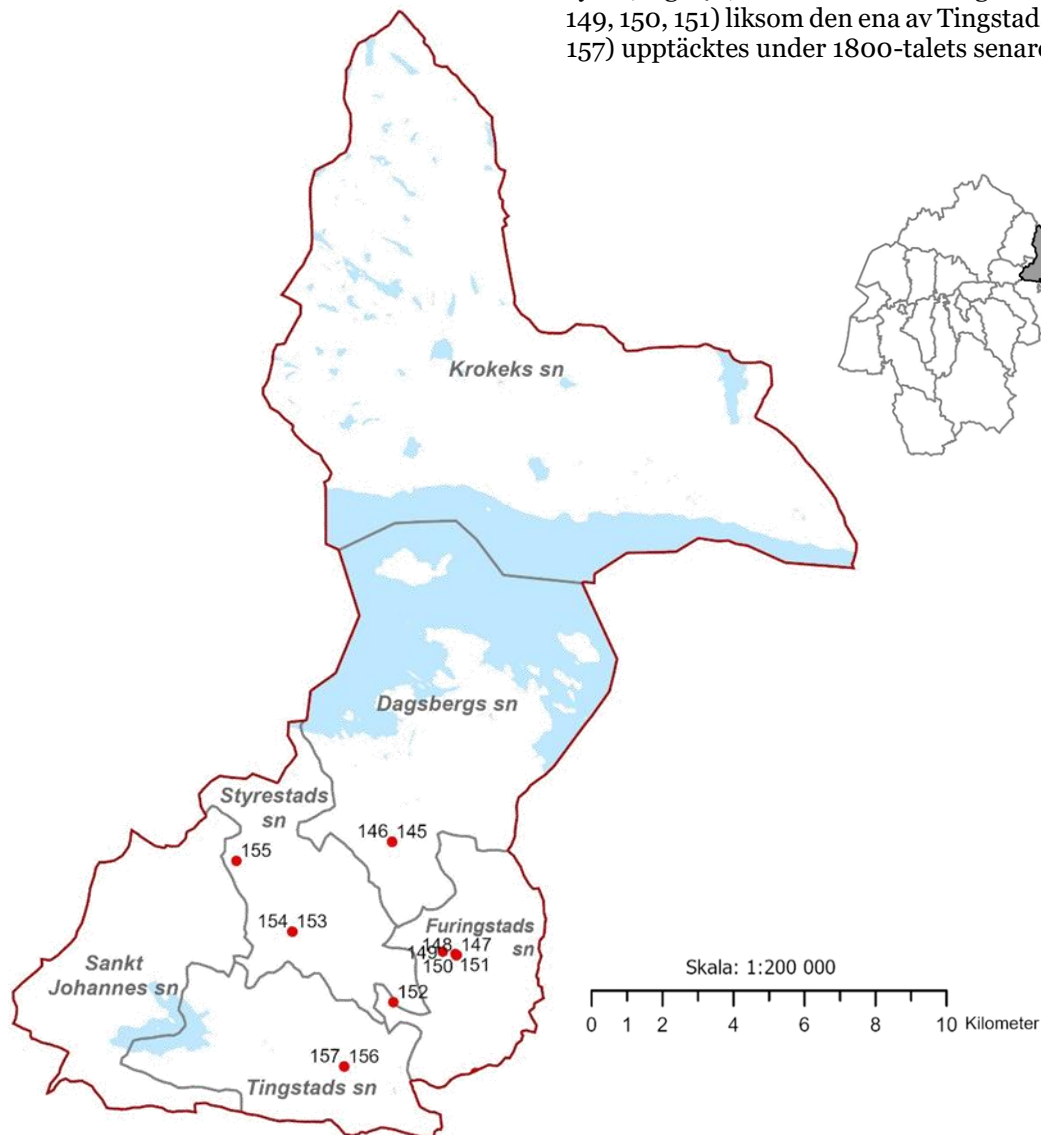

Fig. 152. Karta över runinskrifterna i Lösings härad.

¹ S:t Johannes socken uppgick år 1918 i Norrköpings stad.

² En modern inskrift från S:t Johannes socken nämns i ett brev till Statens historiska museum, dnr 2729/28 (ATA). Ristningen, påträffad i en åker ej långt från Sankt Johannes kyrka år 1927, är en modern kopia av Tunestenen i Norge. På brevet står senare ditskrivet bl.a. »Nordén underrättad».

³ Nordén skriver genomgående *Styrestad*, men socknens namn bör vid denna tid skrivas *Styrstad*. Nordéns form *Styrestad* används dock i utgåvan.

⁴ N. M. Mandelgren anger år 1846 om Ög 159: »i Vapenhuset ca 5 aln. lång 2½ aln. bred» (Mandelgrenska samlingen, Lunds universitets folkliksarkiv).

Ög 145. Dagsbergs kyrka.

Pl. 75.⁵

Litteratur: O. Montelius, Svenska runstenar om färder österut (i: Fornvännen 1914), s. 111; A. Nordén, Skrivelse till Riksantikvarien ^{18/7} 1938, dnr 2780/38 (och 4499/38) (ATA); G. Olson, Rapport till Riksantikvarieämbetet ^{15/4} 1942, dnr 1564/42 (ATA); S. B. F. Jansson, Granskningsprotokoll 1946 (Runverket).

Avbildningar: G. Olson a.a. foto 1941 (ATA), se även fig. 153.

Runstenen, som är den ena av Östergötlands två säkra Ingvarsstenar, satt till år 1941⁶ i södra kyrkogårdsmuren, mitt emellan dennas port och murens hörn i öster, men blev **detta år** uttagen och placerad på bogårdsmuren nära invid kyrkogårdens västra ingångsport. Stenen är av ljusröd granit, måtten äro 0,70 × 0,49 m.⁷

Inskrift:⁸

...ur : sin : er : furs : ... hilfninki : -uſtr
 5 10 15 20

»... sin fader(?), som omkom ... krigshär österut.»

Till läsningen: Brate synes mig icke riktigt ha uppfattat den binderuna av **n** och **k**, som bildar tecknet 19. Runans högra bst är böjd och går ända upp till övre ramlinjen, tillhör alltså ett **k**, medan vänstra bst nästan når nedre ramlinjen. Runan synes böra uppfattas som ett samstava **nk**, trots att omständigheterna föranlett ristaren att föra **n**-runans bst nedåt t.v.⁹ Korsen i den lilla rundeln, återgivna av Brate, äro nog tvivelaktiga, sannolikt naturliga vittringsspår.

Fig. 153. Ög 145. Dagsbergs kyrka. Foto G. Olson 1941 (ATA). Efter uttagning.

Ög 146. Dagsbergs kyrka.

Pl. 76.

Litteratur: A. Nordén, Skrivelse till Riksantikvarien ^{18/7} 1938, dnr 2780/38 (och 4499/38) (ATA); G. Olson, Rapport till Riksantikvarieämbetet ^{15/4} 1942, dnr 1564/42 (ATA); S. B. F. Jansson, Granskningsprotokoll 1946 (Runverket).

Avbildningar: Nordén a.a. foto 1938 (ATA); G. Olsons a.a. foto 1941 (ATA).

Då stenen år 1891 på Brates initiativ restes utanför södra kyrkogårdsmuren, kom man att ställa den upp och ned, med den långa oristade fotänden uppåt och den avbrutna slingan mot marken. Platsen kunde ej heller sägas vara den lämpligaste, då Dagsbergs bys byggnader söder om muren trängde sig ganska nära in på runstenen. Denna flyttades därför år 1941¹⁰ till platsen framför kyrkogårdsmurens västra port, som är huvudingången för de kyrkobesökande. Den vändes därvid rätt, med fotänden i jorden.¹¹

Inskrift:¹²

× ufraþ × seti skin ... aur sin × írkil uk ... ×
 5 10 15 20 25

»Ofrad satte stenen ... sin fader Ärkel(?) och ...»

⁵ I granskningsprotokollet 1946 skriver Jansson att planschen »är tagen före flyttningen 1942. Korsen i rundeln böra tagas bort.» I PM 1947 skriver Jansson »Korsen borttagna efter min anv. pl. 75.»

⁶ Nordén anger 1942, men stenen togs ut den 12 september 1941, se G. Olsons rapport (ATA) och figur 153.

⁷ I PM 1947 skriver Jansson: »Uppgifter om stenart och mått införda efter mina upplysningar», se Janssons granskningsprotokoll 1946. I Olsons rapport 1942 (ATA) anges måtten 0,70×0,45×0,70 m.

⁸ I PM 1947 skriver Jansson: Runristn. och ö[vers]. kan uteslutas.

⁹ För denna mening skriver Wessén/Jansson ett frågetecken i marginalen. I granskningsprotokollet från 1946 skriver Jansson: »Binderunan **nk** ej säker. Övre hälften av bst synnerligen grund.» Tillagt för hand står: Bör den uppf. så?

¹⁰ Nordén anger 1942, men stenen togs ut den 12 september 1941, se G. Olsons rapport (ATA).

¹¹ I sitt granskningsprotokoll från 1946 (Runverket) skriver Jansson: »Nya måttuppgifter nödvändiga efter flyttningen. Ljusröd granit. Höjd 1,30 m., bredd 1 m.» I sitt PM 1947 noterar sedan Jansson: Mina uppgifter: ljusröd granit. Höjd 1,30m., bredd 1m ha ej införts. I Olsons rapport 1942 (ATA) anges måtten: »h=1,30; b=1,0; t=0,60 m.» Därutöver kan nämnas uppgift om runhöjden vilken finns i förstagsinventeringen 1947, Dagsberg Raä 5 (ATA): Runhöjd 10–12 cm.

¹² I PM 1947 skriver Jansson: Runinskr. och ö[vers]. tages bort.

Plansch 75b. Ög 145. Dagsbergs kyrka. Foto Nordén 1938. [Vid planschen står »Omgivningen frilägges, varvid bildytan vidgas nedåt, så att stenen kommer mitt i bildfältet.» Jansson skriver 1947: »Duger ej. Översiktsskildern visar att hela stenen ej är med. Retusch. Ändrad.»]

Plansch 76a. Ög 146. Dagsbergs kyrka. Foto Nordén 1942. [Jansson skriver 1947: »Användbar.» Notera nedtill bortretuscherad skugga av fotografen.]

Ög 147. Furingstads kyrka.

Pl. 76.

Litteratur: T. Hederström, Brev till E. Brate ^{25/6} 1891 (ATA); Anton Ridderstad, Östergötlands historia I (1914), s. 94; B. Cnattingius, Drag ur vägarnas historia i Östergötland, i: Östergötlands vägbok (1944), s. 14; S. B. F. Jansson, Granskningsprotokoll 1946 (Runverket).

Under 1600-talet satt stenen inmurad i kyrkans torngavel varur den uttogs 1888. Den står nu rest 5 m. söder om södra kyrkogrinden. Stenen är m.¹³ hög över marken. Ytan är ganska vittrad och kanten vid r. 15—16 delvis bortslagen, varigenom svårigheter vid läsningen uppstå. Särskilt besvärar vittringen läsningen av partiet efter r. 23. B 862 läser här runföljden **stnakar**. Numera är ytan med runorna närmast efter **s**-runan så skadad, att man endast kan urskilja två huvudstavar före den första **a**-runan, och dessa stavar äro förenade av ett smalt, horisontalt streck, så att ett tecken likt H uppstår. Brate, som undersökt stenen 1891 och 1907, ansåg sig vid första besöket svagt skymta Bautils bistavar till **t** resp. **n** men stannade vid sin sista undersökning för den uppfattningen, att endast den H-liknande teckenkombinationen går att urskilja, och tolkade denna såsom »avsedd att vara **B b**». Jag har nöjt mig med att ifylla huvudstavarna här och antytt det vågräta tvärstrecket men lämnar därhän, om denna teckenkombination varit allt, vad ytan här en gång kunnat upptaga. Då läsningen i *Bautil* vilar på ett studium av stenen för så lång tid sedan, att vittringen får tänkas ej ha framskridit så långt som nu — grytet är tämligen mörkt i ytan — bör man kanske räkna med, att dess läsning kunnat vara riktig, men mot detta antagande talar dock, att inbördes avståndet mellan runorna i slingan kräver en **runa**, icke två, mellan **s** och **a**. Läsningen **sbakar**, 'spänger', har dessutom ett motstycke i ordet **sbankar** på en Sörmlandssten (Sö 74), jfr det av Rietz upptagna dialektala »spångar, Stockh.», medan åter ett ord fsv. **stangar* i den av stenens text förutsatta betydelsen 'bro, spång' e. dyl. framstår såsom tämligen isolerat.¹⁴

Plansch 76b. Ög 147. Furingstads kyrka. Foto Nordén 1938. [Jansson skriver 1947: Ojämnt målad. Retuscherad på kopian.]

Inskrift (med nu skadade partier efter **B 862**):¹⁵

suin · auk · satar · pa[im ·] karþu · sbakar · iftir · fukla · brupur : sun · sin

5 10 15 20 25 30 35 40 45

»Sven och Sandar de gjorde spänger efter Fogle, sin brorson.»

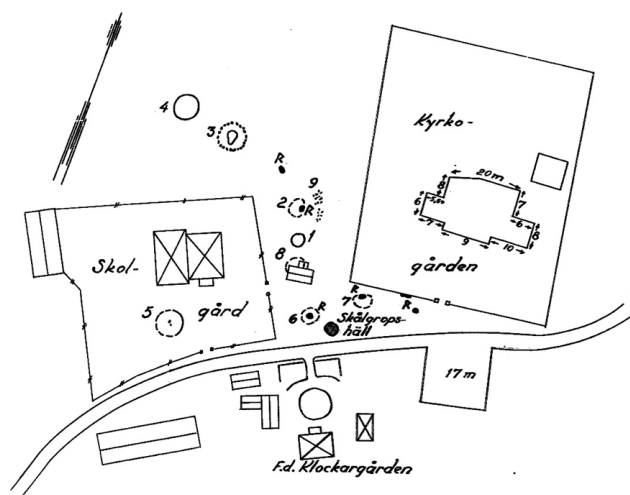
¹³ Här var det meningen att måttuppgiften skulle ha lagts till. Jansson skriver i sitt granskningsprotokoll 1946 som kommentar till en äldre version av Nordéns manus: »Brates måttuppgift torde åsyfta hela stenens höjd. Över marken är stenen 1,13 m.» I sitt PM 1947 skriver Jansson: »Höjd 1,13 m.» I fornminnesinventeringen för Furingstads sn 1946 (ATA) anges under Raä 26:2: »c:a 1,15 m. hög, c:a 0,4 m. bred, c:a 0,35 m. tjock.»

¹⁴ [Nordéns fotnot] Att ordet *stang* ursprungligen kunnat användas om pålningar i vattendrag och därmed kunnat övertaga betydelsen av broslagning, spångning o. dyl. framgår av den uppgift om en bro i Skåne, som heter Stangapelle (*in ponte quodam Scaniae qui Stangapelle dicitur*), vilken finnes omnämnd i en svensk konungalängd, avskriven i en laghandskrift (cod. holm. B 17) och som i Saxos version av den åsyftade händelsen benämnes *Stangam montem*. Då efterleden i namnet är en form av fd. *pæl*, 'påle', är väl den svenska kungalängdens uppgift, att med *Stangapelle* avsetts en bro, riktig, och Saxos *montem* har väl tillkommit som en förvanskning av *pontem*, detta så mycket mer som den på olika ställen i forndansk, fornorsk och fornsvensk litteratur återgivna episoden ur Knut den stores och Anund Jacobs krigiska mellanhavanden har en katastrof vid en i Helgeå utförd broslagning resp. fördämning som sin dramatiska höjdpunkt. — Såsom syftande på en bro har jag även velat tolka kungsgårdsnamnet Stång vid Linköping, se min uppsats »Stång» som bronamn (i: *Sydsvenska ortnamnsällskapets årsskrift* 1928—9), s. 35 f.

¹⁵ Jansson skriver i PM 1947: R[uninskr]. och ö[vers]. borttages.

Till läsningen:^{16, 17} Utöver de inledningsvis gjorda anmärkningarna beträffande läsningen av runföljden 22—27 må följande antecknas. Av r. 17 spåras hst och lågt ansatt ett stycke av en uppåtgående bst. Runan kan ha varit **k**, låt vara något oregelbundet. Av r. 18 spåras hst upptill och nedtill, medan dess mellandel skadats av en flagring. Det är därför numera omöjligt att avgöra, om r. 18 varit **i**, **e** eller **a**. Jag har tveksamt uppmålat den som **a** (B 862 och Brate ha **i**). R. 19 har av spåren att döma varit **r**. Av r. 20 återstår en säker hst men mera osäkra spår av bst. Runan kan emellertid ha varit **p**. **21 u** är grunt och något osäkert. Därefter kan man troligen se ett sk. Om r. 22 har förut talats. I r. 25 är hst säker. Högt på hst:s högra sida finnes en fördjupning, som går ut vinkelrätt från hst. Möjligen böjer den mot slutet svagt uppåt. Om detta är en bst till en **k**-runa, är den satt ovanligt högt. R. 26 är sannolikt **a** och r. 27 **r**. Därefter tydligt sk (-). Av 29 **f** återstår endast spår av hst och ena bst. 30 **t** är säkert. 32 **r** har högra bst synlig och möjligen ytterst svaga spår av vänstra bst. Av 33 **f**, som har skadats på mitten av en stor flagring, återstår endast hst:s ändrar och de övre delarna av bst. 36 **l** och 37 **a** ha förlorat nedre delarna i en stor flagring.

SKISS
över
RUNSTENAR och GRAVFÄLT vid FURINGSTAD KYRKA,
FURINGSTAD Sn, ÖSTERGÖTLAND.
Uppmått den 5 juli 1938 av A. Nordén.

420 FURINGSTADS KYRKA

PLAN ÖVER RUNSTENAR
OCH GRAVFÄLT

1938

Ö000857 F

Fig. 154. Ög 147—Ög 151. Furingstads kyrka. Skiss över runstenar («R») och gravfält vid Furingstads kyrka, av A. Nordén 1938 (ATA).

¹⁶ Jansson ger i sitt granskningsprotokoll 1946 en detaljerad kommentar till inskriften, baserad på en äldre version av Nordéns manus. Han skriver: Ristningsytan är skrovlig och flerstädes skadad genom vittring. Runföljden 1 s — 13 **p** är säker. Av r. 14 återstår en tydlig hsg; över denna går en bred fördjupning som sannolikt är en vittrad bst till ett **a**. Därefter är ristningsytan genom vittring svårt skadad på ett 37 cm långt stycke. Där ser jag spår av 5 runor och ett sk (-), varefter följer jämförelsevis säkert 22 s. Av r. 15—16 finnas numera inga spår. Runföljden 17—21 återges av Nordén i läsningen utan anmärkning **kirpu**, alltså på samma sätt som Brate. På Pl. 18:2 [nu 76b] har Nordén emellertid läst **karpu**. Också denna runföljd hade förtjänat några anmärkningar till läsningen. Förslagsvis: »Av r. 17 spåras hst och lågt ansatt ett stycke av en uppåtgående bst. Runan kan ha varit **k** men är i så fall oregelbunden. Av r. 18 spåras hst upptill och nedtill medan dess mellandel har gått förlorad i en flagring. Det är därför numera omöjligt att avgöra om r. 18 varit **i**, **e** eller **a**. Runan 19 har av spåren att döma varit **r**. Av r. 20 återstår en hst men inga säkra spår av bst. Runan kan emellertid ha varit **p**. **21 u** är grunt och något osäkert. Runan har möjligen varit ett vänt **u** (fl). Därefter kan man troligen se ett sk (-).

Efter 22 s synas två linjer som gå vinkelrätt mot ramlinjerna. De stå på mindre avstånd från varandra än normalt runavstånd. Något under mitten äro de förenade av en skåra (H). Därefter finnes en krokig hst. Från dess mitt utgår en skåra som knappast verkar huggen; t.v. om hst finnes också en ytterst grund fördjupning. Några spår av bst som numera sägas vara säkra enligt min mening icke. I r. 25 är hst säker. Högt på hst:s högra sida finnes en fördjupning som går ut vinkelrätt från hst. Möjligen böjer den mot slutet svagt uppåt. Om detta är en bst i en **k**-runa är den satt ovanligt högt. R. 26 är sannolikt **a** och r. 27 **r**. Därefter tydligt sk (-). Av 29 **f** återstår endast spår. 30 **t** är säkert. 32 **r** har endast ytterst svaga spår av vänstra bst. Av 33 **f**, som har skadats på mitten av en stor flagring, återstår endast hst:s ändrar och de övre delarna av bst. 36 **l** och 37 **a** ha förlorat nedre delarna i en stor flagring.

¹⁷ Jansson skriver i PM 1947: Helt avskrivna av min kommentar till läsn.

Ög 148. Furingstads kyrka.

Pl. 77.

Litteratur: T. Hederström, Brev till E. Brate ²⁵/₆ 1891 (ATA); S. B. F. Jansson, Granskningsprotokoll 1946 (Runverket).

Stenen står rest på planen 12 m. SV om kyrkogårdsmurens SV hörn, 9 m. norr om vägen förbi kyrkan. Inskriftens bägge stungna e äro säkra, läsningen överhuvudtaget fullt säker.¹⁸

Inskrift:¹⁹

: hlga : resti : stein : pasi : ftir : asmut : sun : sin :

5 10 15 20 25 30

»Helga reste denna sten efter Åsmund, sin son.»

Plansch 77a. Ög 148. Furingstads kyrka. Foto Nordén 1938.
[Jansson skriver 1947: En runa retuscherad. Duger]

Ög 149. Furingstads prästgård, nu vid kyrkan.

Pl. 77.

Litteratur: T. Hederström, Brev till E. Brate ²⁵/₆ 1891 (ATA); A. Nordén, Skrivelser till Riksantikvarien ¹¹/₈ 1930, dnr 3064/30 (och 3147/30), ²⁶/₈ 1930, dnr 3241/30 och ¹⁸/₇ 1938, dnr 2780/38 (och 4495/38) (ATA); G. Olson, Rapport till Riksantikvarieämbetet ¹⁵/₄ 1942, dnr 1560/42 (ATA); S. B. F. Jansson, Granskningsprotokoll 1946 (Runverket).

Avbildningar: G. Olson, Foton a.a. dnr 1560/42 (ATA).

¹⁸ Jansson skriver i sitt granskningsprotokoll 1946: »Inskriften djupt och tydligt huggen och överallt fullt säker. Stenen står 12 m SV om kyrkogårdsmurens sydvästra hörn, 9 m N om vägen.» Och i sitt PM 1947 skriver Jansson: »Mina uppgifter införda.»

¹⁹ Jansson skriver i PM 1947: R[uninskr]. och ö[övers]. utgå.

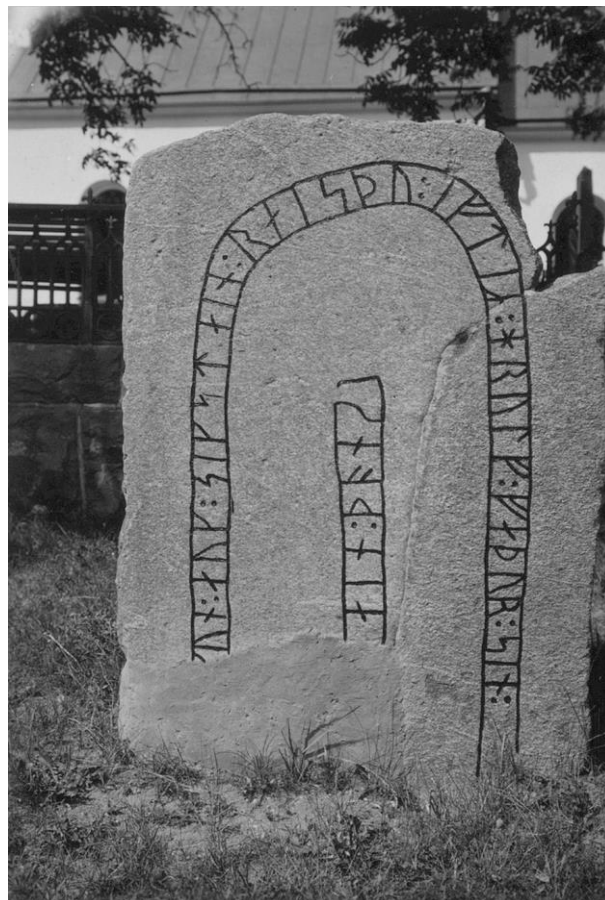
De bägge brottstyckena av runstenen, som Brate hade låtit forsla till kyrkan och ställt mot kyrkogårdsmuren, sammansattes hösten 1941 och restes utanför kyrkogårdsmurens södra port till höger om denna. Stenens h. 1,66 m. och br. 1,27 m.

Inskrift:²⁰

... **ḡun** : **auk** : **sikstain** : **raisþu** : **iftir** : **hrulf** : **faþur** : **sin** : ... **ain** : **þonsi**
 5 10 15 20 25 30 35 40 45

»Håkon(?)²¹ och Sigsten reste efter Rolf, sin fader, denna sten.»

Till läsningen: Snett över r. 21:s mitt går en kort och smal skåra, dock alltför obetydlig för att kunna tagas som bst till en **α**-runa. Möjligen kan den tagas som bevis för att ristaren velat teckna ett stunget i — jag är dock tveksam härvidlag. Brate har ävenledes tvekat (vid analysen uppför han ordet som »iftir, första i och **ṛ** äro skadade», men vid transkriptionen som **eftir**).^{22, 23}

Plansch 77b. Ög 149. Furingstads prästgård, nu vid kyrkan. Foto Nordén 1942.

²⁰ Jansson skriver i PM 1947: R[uninskr.], och ö[vers.], utgår.

²¹ Nordén skriver »(Hå)kon», det har i utgåvan redigerats till »Håkon(?)» i enlighet med Brate.

²² I Janssons granskningsprotokoll från 1946 till en äldre version av Nordéns manus står: 1 **k** bör väl ha prick under då hela hst och en del av bst ha gått förlorade? Sk efter 14 **n** är riktigt imålat. Den övre pricken finnes tydlig längre t.h. Den fördjupning som har fyllts i är naturlig. Något under mitten och t.v. om hst finnes en ojämn fördjupning, som säkert är naturlig. R. 21 har med all sannolikhet varit i och kan nog i läsningen återges så utan punkt under. Efter 38 **n** finnes sk (-). Skall införas i läsningen. Bst i 38 **n** går icke, som på Nordéns Pl. 20:1 [senare 77b], ihop med sk:s nedre punkt.

²³ Jansson skriver i PM 1947: På kopian [se plansch 77b] har mina rättelser införts!

Ög 150. Furingstads kyrka.

Pl. 78.

Litteratur: A. Nordén, Skrivelser till Riksantikvarien ^{11/8} 1930, dnr 3064/30 (och 3147/30), ^{26/8} 1930, dnr 3241/30 (ATA); S. B. F. Jansson, Granskningsprotokoll 1946 (Runverket).

Äldre avbildning: A. Nordén, Foto dnr 3147/30 (ATA), se fig. 155.

Stenens yta är svårt förstörd genom vittring, och särskilt ornamentiken låter sig ej längre med någon grad av säkerhet urskilja. Den uppmålning av stenen, jag sommaren 1938 företog, upptar en och annan detalj, som Brate ej sett, men även ett och annat, som — i likhet med detaljer i Brates ifyllning — måste betecknas såsom mycket osäkert.

Inskriften torde, så långt den låter urskilja sig, kanske kunna återges så:

kuina : auk : þurun : auk : þur... li... sin : auk : kuna : i...

5 10 15 20 25 30

»Gynna och Torun och Tor-... .. sin och Gynna (efter) ...»

Till läsningen: Brate låter det första namnet föregås av ett kolon, och även Sven B. F. Jansson, som granskat stenen, finner detta kolon sannolikt. Ytan är emellertid här rätt skrovlig, och jag ställer därhän, om dessa gropar äro huggna.^{24, 25}

Plansch 78a. Ög 150. Furingstads kyrka. Foto Nordén 1938.

[Vid planschen står »Varför är ej bst i þ ifylld?». Jansson skriver 1947: Skrapad, ändrad, ofullständigt imålad!!]

²⁴ Under denna text har Wessén/Jansson i marginalen lagt in en stor klammer och texten »Kommentar!».

²⁵ I sitt granskningsprotokoll 1946 skrev Jansson: »Brate: ¹¹ cm från stenens nedre kant finnes ett tydligt kolon, som säkert står framför första namnet.» Detta saknas hos Nordén utan kommentar. Där finnas två punkter som onekligen göra intryck av att vara huggna. Inskriften är i stort sett oläslig. En ingående kommentar till läsningen, som i flera fall avviker från Brates, hade varit önskvärd. Nordéns uttrycksätt »Inskriften är, så långt den låter urskilja sig, följande:» är alltför bestämt.» I sitt PM 1947 kommenterade Jansson: »Till läsn. Varför hänvisas till min läsn. just här men inte på de långa kommentarerna eljest? Mitt önskemål var en utförlig kommentar.»

Ög 151. Furingstads kyrka.

Pl. 78.

Litteratur: S. B. F. Jansson, Granskningsprotokoll 1946 (Runverket).

Vid ifyllningen och tolkningen av denna inskrift synes mig Brate ha frångått det sannolika, då han läser runorna i början av högra slingan som **nrnti**. Frånsett att tredje runan är tämligen bevarad som ett **s**, framstå här i början av inskriften runorna så välberäknade i fråga om ductus och inbördes placering, att en sammandragning av **risti** e.d. till blott **rti** blir ytterligt osannolikt. Uppenbarligen har Brate velat räkna med läsningen **nrnti** för att kunna få ihop inskriftens början, runorna **tur**, till ett välstyrkt mansnamn i detta fall Torbjörn.²⁶ Då läsningen **risti** i högra slingans början emellertid synes ofrånkomlig, bör den nedre radens fritt stående tre runor vara avsedda att ensamma representera namnet på stenens upphovsman. För att nå den dekorativa verkan, som deras placering onekligen har, är det tänkbart, att ristaren avstått från att helt utföra ett längre namn, särskilt som han genom att inskränka sig till runorna **tur** fick ordet att lämpa sig som fortsättning av det **bro**, varmed inskriften slutar, så att läsningen **brotur**, 'broder', uppstår. Man får en stark känsla av att denna avsikt föreligger, då man iakttar, hur ristaren, om han velat, kunnat fullfölja skrivningen av ordet 'broder' i rak ordföljd i kantslingan. Hur man då skall uppfatta ett till blott runorna **tur** förkortat mansnamn, ligger i vida fältet. Det kan vara fvn. *Dýri*, belagt på Island från slutet av 900-talet (*Dýri* vid *Dýrifjörðr*), fsv. *Dyre*, eller kanske snarare runsv. **purir**, *Þorir*, på en annan östgötasten, Ög 27, skrivet **purir** (å två andra stenar, Ög 11 och Ög 223, i böjd form **eftir puri**, **iftir puri**). Det andra namnet, avseende den man, som stenen rests över, är ytterst svårt att nu fastställa. Jag har nöjt mig med att å bilden ifylla de linjer, som för ögat och känseln framstå såsom huggna. Så är visserligen fallet med bistaven t.v. å r. 21, men placeringen nära inpå föregående runa och i bristen på skiljetecken mellan dem gör det rimligare att räkna med runan som en **i**-runa och uppfatta den såsom tillhörande ordet **uftiu**, 'efter', då ju den följande runan tydligen är ett **u**, varav dock nu endast bistaven återstår. Efter denna r. 22 **u** följer ett skadat parti, där resten av en punkt och mittpartiet av en hst som till en **i**-runa kvarstår. Följande runa har nederdelen till vad som tydligen varit en **k**-runas bistav skadad, och med ett utfallet stycke av stenkanten har nedre delen av namnets sista runa försvunnit. Även om denna runa 26 nu närmast förefaller att ha varit en **i**-runa, är det dock väl intet absolut hinder för, att den haft en lågt placerad bistav, som förvandlat den till ett **a**. Namnet har då varit **ika**, 'Inge'. — Brates läsning av det tredje namnet (**uis**, i gen.) som 'Sven' förefaller vara framkallad av hans sammanställning av stenarna Ög 32 och Ög 147 med här behandlade sten. Då emellertid såsom ovan visats namnet Torbjörn faller bort ur den här diskuterade inskriften, finnes säkerligen ingen anledning att i stenens **uis:bro(tur?)** inlägga annan mening än *Vigs*²⁷ broðir.

Inskriften torde, så långt den låter urskilja sig, kanske kunna återges så:²⁸

tur risti : stun : þaasi : uftiu : ik- · uis : bro
 5 10 15 20 25 30

»(Dyre? Torer?) reste denna sten efter Inge(?), Vigs(?) broder.»

Plansch 78b. Ög 151. Furingstads kyrka. Foto Nordén 1938. [Jansson skriver 1947: Duger ej. Bör fotograferas om.]

²⁶ I marginalen står (överstruket) »För långt resonemang!» och därunder har Nordén skrivit »Nej. Jag utesluter det högst ogärna. N-n».

²⁷ [Nordéns fotnot] »En Vig nämnes även på en sten i den angränsande Kuddby sn, Ög 18. Här har en man rest stenen efter sina båda bröder Javre [Nordén skriver Javre] och Vig. Det är beklagligt att början av denna inskrift saknas, ty förutsättningar synas verkligen finnas för antagandet, att den man, som reser minnesstenen över Vigs broder Javre, tillhör samma brödrakrets som den anonyme ristaren på minnesstenen över en Vigs broder Inge(?) i Furingstad.» Wessén skriver i marginalen: »Läsningen så osäker, att den ingenting är att bygga på.» Sedan detta skrevs har Nordén under Ög 18 skrivit om det fragment vilket hittades 1946 och som enligt Nordén ska innehålla namnet Ottar. Denna fotnot borde då ha utgått.

²⁸ I granskningsprotokollet 1946 skriver Jansson: »Denna ytterst vittrade inskrift kan ej bära författarens långa resonemang». Och i PM 1947: »Som jag redan i min skriftliga kritik meddelat Nordén kan denna ytterst vittrade inskr. ej bära författarens långa resonemang. Låsn. osäker».

^{29, 30}Det är överhuvudtaget påfallande, att de bevarade runstenarna i denna del av Vikbolandet beställts och rests av en liten grupp av människor över deras anförvanter. Nedanstående översikt åskådliggör förhållandet:

Ög 234 Karl bror t. Asmund(?), bror t. (?) Ög 237 Torsten och Sunnvard, frände till Ög 235 Torfröd den frikostige

Ög 236 Ofeg g.m. Ög 228 Gjävlog(?), Hedengunn(?)

|

Östen

Ög 13 Anund g.m. Ög 15 Ingegärd³¹

|

Ög 13 Sigsten

Ög 32, 147 Sven bror t. Sandar, bror t. NN bror t. en syster g.m. Torbjörn

| |

Ög 147 Fogle Ög 32 Torkel

Det förtjänar också antecknas, att stenarna vid Furingstad kyrka numera stå resta på eller invid gravhögar, som tillhöra ett mindre gravfält beläget utanför kyrkogårdens sydvästra hörn och dess västsida, se figur 154. Gravarna äro mest smärre, jordblandade rösen samt i ett fall en rund stensättning utomkring ett mindre jordblandat röse i mitten. Då stenarna ända till kyrkans ombyggnad 1888 suttit inmurade i väggarna, finnes intet ursprungligt samband mellan dem och de gravhögar från yngre järnåldern, på vilka nu några av dem stå resta, men ingenting hindrar att antaga, att de ursprungligen tillhört just detta gravfält på den plats, där kyrkan anlades.

Fig. 155. Ög 150 och Ög 151. Furingstads kyrka. Foto A. Nordén 1930 (ATA). Vid fotot står: Runstenar vid k:an. Stenen i förgrunden [Ög 150] lösryckt men åter fastsatt 1930.

²⁹ Denna text ingår egentligen som en del av fotnot 27, men har i utgåvan istället satts i mindre stil som en del av den löpande texten.

³⁰ Wessén skriver i marginalen: Är det lämpligt att föra in detta *här*, efter den ytterst osäkra sammanställningen Ög 18 och Ög 151?

³¹ Tolkningen att Ingegärd är gift med Anund är Brates, den stöds ej av Nordén, se Ög 15.

Ög 152. Agetomta, Furingstads sn.³²

Pl. 79.

Litteratur: A. Kock, Anmärkningar till läran om *u*-omljudet, i: ANF 10 (1894), s. 345; A. Nordén, Skrivelse till Riksantikvarien ^{18/7} 1938, dnr 2780/38 (och 4506/38) (ATA), Vikbolandsgård får ståtligt monument, i Norrköpings Tidningar ^{5/11} 1941; G. Olson, Rapport till Riksantikvarieämbetet ^{15/4} 1942, dnr 1561/42 (ATA), Rapport till Riksantikvarieämbetet ^{23/10} 1942, dnr 3801/42 (ATA); S. B. F. Jansson, Granskningsprotokoll 1946 (Runverket).

Avbildningar: E. Brate, Foto av avklappning (ATA); G. Olson, Foton (a.a.) (ATA).

Det är mycket att beklaga, att denna förnämliga runsten, en av de praktfullaste i denna del av landskapet med stilfull ornering och djupt huggna runor, skulle sönderslås, då år 1906 den källare revs, i vars murverk blocket i oskadat skick var infogat. Den nära 4 m. långa stenen³³ kvarlåg vid mitt besök sommaren 1938 på sin forna plats på den lilla bergbacken mitt emellan Vikbolandsbanans spår och Agetomta södra gård, sammanhållen av ett antal järnkrampor. Stenen sammansattes med stenkitt och restes år 1941 och undersöktes på nytt av mig 1942. — Möjligen har ornamentet nederst t.h. ytterligare några detaljer, dock är ytan här mycket skadad.

Inskrift (med felande partier efter B 860):

[: il] u h i : l i t : r a i s a : s t a i n : þ i n a : a e f t i r : s i h s t a i n : f a þ u r : f a þ u r : s i n : l e t i : k u þ : s a u l : · h a n s :
 5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60

»Illuge lät resa denna sten efter Sigsten, sin farfader. Give Gud hans själ lättnad!«

³⁴Är denne Sigsten densamme som rest den ålderdomligare stenen Ög 149 vid Furingstads kyrka?

Plansch 79. Ög 152. Agetomta, Furingstads sn. Foto Nordén 1942. [Jansson skriver 1947: Något ändrad.]

³² I sitt granskningsprotokoll 1946 skriver Jansson: »Bör vara St. Agetomta».

³³ G. Olson anger i sin rapport i oktober 1942, efter att stenen lagats och rests, måtten »höjd = 3,15; bredd = 0,80; tjocklek = 0,30 m.»

³⁴ Något »Till läsningen» finns inte i manuset. Jansson skriver i sitt granskningsprotokoll 1946: »Nedre delarna av bistavarna i 4 h finnes i stens kant. Ej uppmälade. I 8 t är också den vänstra bst djup och tydlig. Den har ej uppmålats men skåran framträder trots detta tydligt på Nordéns foto. Retusch! R. 31 är uppmälad som k men läst som h. Ornamentet nedtill är ofullständigt uppmålats.» I sitt PM 1947 skriver Jansson: »De uteglömda bst ha tillagts på kopian. (4 h, 8 t; 31 h är ändrad från tidigare felaktigt k.) Mitt påpekande att ornamentet nedtill är ofullständigt uppmålat föranleder Nordéns tillägg, manus s. 200. Möjligen har ornamentet nederst t.h. ytterligare några detaljer, men ytan är här mkt skadad.»

Ög 153. Styrestads kyrka.

Pl. 80.

Litteratur: O. von Friesen, Runorna i Sverige (3 uppl.), 1928 (omslagsbild); A. Nordén, Skrivelse till Riksantikvarien ^{18/7} 1938, dnr 2780/38 (och 4504/38) (ATA), dens. Artikel i Norrköpings Tidningar ^{20/8} 1945; S. B. F. Jansson, Granskningsprotokoll 1946 (Runverket).

Avbildningar: Svenska Arbetaren ^{11/4} 1863 (teckning).

Stenen står alltjämt infälld i kyrkogårdsmurens sydsida strax öster om portöppningen. Den rengjorda stenytan, vars finkorniga gråvita granit svagt bryter i rött, är utomordentligt vacker. Detta i förening med den välavvägda dekoren och det omsorgsfulla utförandet ger stenen högt konstnärligt värde — i sin art tillhör den landskapets dyrgripar.³⁵

Inskrift:³⁶

hrurikr rispi stain þansa aftir fruþa auk asbaun suau sina

5 10 15 20 25 30 35 40 45

»Rörik reste denna sten efter Frode och Asbjörn, sin söner.»³⁷

Plansch 80a. Ög 153. Styrestads kyrka. Foto Nordén 1938.

[Jansson skriver 1947: »Skrapad, ändrad. Duger ej.» och »Jag rättat Retusch efter mina rättn.»]

³⁵ Jansson skriver i sitt granskningsprotokoll 1946: Höjd 1,60 m.

³⁶ Jansson skriver i PM 1947: R[uninskr.] och ö[vers]. skall bort.

³⁷ I granskningsprotokollet 1946 skriver Jansson: »Knuten efter 17 n delvis oriktigt uppmälad. Flera ornamentsdetaljer ej imålade. Felaktigheter i de båda ormhuvudena nedtill på stenen. Bl.a. tydliga ringögon. Riktigt uppmålade skulle ormarna nedtill göra ett betydligt bättre intryck. Ny bild!». I sitt PM 1947 skriver Jansson: »Flera oriktigheter i uppmålningen nu efter min kritik ändrade på kopian.»

Ög 154. Styrestads kyrka.

Pl. 80.

Litteratur: A. Nordén, Skrivelse till Riksantikvarien ^{18/7} 1938, dnr 2780/38 (och 4504/38) (ATA); G. Olson, Rapport till Riksantikvarieämbetet ^{21/10} 1942, dnr 3797/42 (ATA); S. B. F. Jansson, Granskningsprotokoll 1946 (Runverket).

Avbildningar: A. Nordén, Foto a.a. 1938 (ATA).

Stenen uttogs år 1942 ur sitt dittillsvarande läge i kyrkogårdsmuren, liggande på kant närmast nere vid marken, och restes strax intill den större stenen Ög 153, på östsidan av kyrkogårdsgången 2 meter innanför kyrkogårdsgrinden.³⁸ H. 0,90, br. 0,62 m.³⁹

Inskrift (med felande partier efter *Bautil*):⁴⁰

aosa : lit : kiara : kumb[| þita : eftir : auar : faþur :] -in : kuþan : kuþ : ialbi : selu : auars :

5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60

»Åsa lät göra detta minnesmärke efter Öjar, sin gode fader. Gud hjälpe Öjars själ!»

⁴¹Om den möjliga identiteten av stenens Åsa se under Ög 29—30.

Fig. 156. Ög 154. Styrestads kyrka. Foto G. Olson 1942 (ATA). Utan Nordéns retuschering.

Plansch 80b. Ög 154. Styrestads kyrka. Foto G. Olson 1942.

[Jansson skriver 1947: »Helt retuscherad! Korset tillagt efter min anvisning.» och »Helt imålad.»]

³⁸ I marginalen skrev Wessén: »Finns intet foto efter resningen?». Detta har Nordén strukit och skrivit »Jo, men detta är sämre.» Det senare tagna fotot har dock använts för planschen, se plansch 80b. och figur 156.

³⁹ I sin rapport 1942 anger Olson måtten: h = 0,90; br = 0,60 ; t = 0,30 m.

⁴⁰ Jansson skriver i PM 1947: R[uninskr], och ö[vers], bort.

⁴¹ I granskningsprotokollet 1946 skriver Jansson bl.a.: »I 4 a finnes icke den krök på bst som synes på Nordéns bild. Måste bero på att färgen har runnit. I 36 s måste ersättas med - i läsningen då inga säkra spår av runor finnas. 52 s är oriktigt imålat. Vad ornamentiken beträffar kan det konstateras att slutet med de tre punkterna är felaktigt. Slingans knorr går åt andra hållet. Nedtill t.h. finnas två ögon. Brate ser upptill på stenen ett stort kors. Hela detta ornament saknas hos Nordén. Varför? Pl. 24:2 [numera 80b] är helt retuscherad.» I sitt PM 1947 skriver sedan Jansson »Mina tillägg införda. Kopian är nu utfylld bl.a. med korset upptill som tidigare var förbiset av Nordén. Har Nordén sett stenen igen? Självfallet icke. Några uppenbara fel återstår.»

Ög 155. »Syltenstenen», Bjällbrunna ägor, Styrestads sn.

Pl. 81, 82.

Litteratur: O. Montelius, *Svenska runstenar om färder österut* (i: *Fornvännen* 1914), s. 111; Anton Ridderstad, *Östergötlands historia I* (1914), s. 87; O. von Friesen, *Runorna*, i *Nordisk kultur VI* (1933), s. 185 f (med avbildning av stenen); A. Nordén, *Artikel i Norrköpings Tidningar* 20/8 1938; S. B. F. Jansson, *Granskningsprotokoll 1946* (Runverket).

Äldre avbildningar: E. Brate, *Foton 1891* (ATA); A. Nordén, *Foton 1938*, dnr 2780/38 (ATA).

Man frågar sig, till vilken företeelse i terrängen den ståtliga Ingvarstenen från Trumslagartorpet ursprungligen varit knuten: var det en väg, en bro eller kanske något annat? Runstensens ursprungliga plats fick jag ännu år 1938 mig anvisad av en gammal man, som sett den på denna dess plats, innan den år 1896 av ägaren till Bjällbrunna gård uppflyttades på den nuvarande platsen på bergbacken vid Trumslagartorpet. Platsen beskrives av Brate — min sagesman anvisning stämde med de av Brate lämnade uppgifterna: östra gränsen av åkerfältet nedanför bergbacken med torpet, öster om Bjällbrunnavägen. Detta stämmer även med Peringskölds uppgift: »en hage wid Syltan».

Detta är emellertid i våra dagar c:a 300 m. från allmänna landsvägen Norrköping – Dagsberg, och sin nuvarande sträckning har denna landsväg redan på de Rogiers Östanstångskarta 1653. Läget av Fröberga och Vibberstads byar, bägge ett stycke söder om landsvägen, kan dock möjligen tydas i den riktningen, att vägen äldst haft ett sydligare förlopp än nu, något som göres sannolikt även av den omständigheten, att vägen nu går på Syltans jämna bottenplan, som är beläget mellan 4- och 5-meterskurvorna och därför får antagas äldst ha varit så sumpigt, att den första väganläggningen väl har dragits fram i Syltans kant invid begränsningsbergen i söder.

Det är just i övergångslinjen mellan Syltan och den svagt uppstigande marken i söder, som runstenen en gång stått rest, på en höjd över havet av c:a 5–6 meter, alltså på ungefär samma nivå som de tre stenarna Ög 46–48 vid Vilhelmsbergbäckens bro Stenbro strax norr om Norrköping. Liksom dessa stått resta vid Bråslättens stora allfarväg, har Syltenstenen uppenbarligen blivit rest invid Vikbolandets dåtida huvudväg.

Inskrift:⁴²

× purfriþ × risti × eftir × askut × auk × kauta : sunu × sina × stin × þasi × han × kuti × etapiþ × i × ikuars
 5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60 65
 × hilfniþ ×
 70

»Torfrid reste efter Åsgöt och Göta, sina söner, denna sten. Göte omkom i Ingvars här.»

Till läsningen:^{43, 44} Det sk, som ovan upptages efter 30 **a**, är möjligen blott naturliga gropar (B 857 har här ett kryss, Brate har intet sk).

Plansch 81a. Ög 155. »Syltenstenen», Bjällbrunna ägor, Styrestads sn. Foto 1938 Nordén.

⁴² Jansson skriver i PM 1947: R[uninskr]. och ö[vers]. bort.

⁴³ Jansson ger i sitt granskningsprotokoll 1946 följande kommentarer till Nordéns dåvarande manus: I 13 **e** finnes något över mitten en grund, rund fördjupning, som förefaller att vara huggen. Efter Wesséns anmärkning tydligen efteråt inlagd på Pl. 23 [senare Pl. 82] varvid den har placerats ett stycke för lågt. Efter 30 **a** finnas inga säkra spår av sk. De tre fördjupningar som inålats av Nordén äro med all sannolikhet naturliga. Sådana fördjupningar finnas flerstädes i ristningsytan.

⁴⁴ Jansson skriver i PM 1947: Rättelser införda.

Plansch 82a. Ög 155. »Syltenstenen», Bjällbrunna ägor, Styrestads sn. Foto 1941 Nordén. [Jansson skriver 1947: Retusch endast fem runor.]

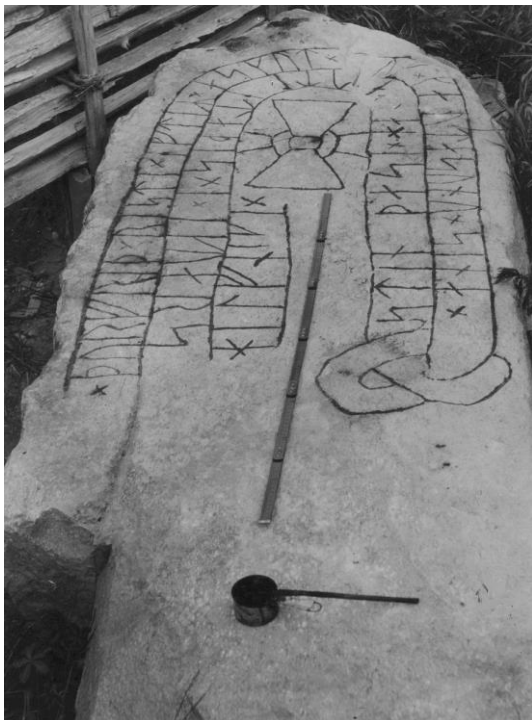

Fig. 157. Ög 155. »Syltenstenen», Bjällbrunna ägor, Styrestads sn. Runstenen på sin tidigare plats. Foto E. Brate 1891 (ATA).

Ög 156. Tingstads kyrka.

Pl. 83.

Litteratur: A. Nordén, Skrivelse till Riksantikvarien ^{18/7} 1938, dnr 2780/38 (och 4500/38) (ATA); G. Olson, Rapport till Riksantikvarieämbetet ^{15/4} 1942, dnr 1563/42 (ATA); S. B. F. Jansson, Granskningsprotokoll 1946 (Runverket).

Äldre avbildning: L. C. Wiede, Teckning i Wiedes arkiv i Linköpings stiftsbibliotek.

Den vackra stenen av en jämn och vacker gråvit gnejs hade tydligen vid dess uttagande ur dörrtröskeln till kyrkans kordörr och dess uppställande i kyrkogårdens borte del blivit skadad, så att dess överände brustit i fyra delar, varav en liten ytterbit — å vilka inga runor funnits — ännu vid mitt besök sommaren 1938 saknades. Stenen sammansattes hösten 1941 och restes på kyrkogården, nära östra kyrkogårdsmuren, 5 m. NV om Ög 157.⁴⁵

Inskrift:⁴⁶

· tola · lit · reisa · stein · eftir · þorlak · sun sin ·

5 10 15 20 25 30

»Tola lät resa stenen efter Torlak, sin son.»

Till läsningen: Efter 31 n har Brate ett sk. Här finnes verkligen en rund fördjupning påminnande om de övriga, och möjligen är den menad som en punkt.⁴⁷ Ristaren skriver⁴⁸ emellertid de övriga orden i regel isär, medan de två orden **sun sin** förefalla menade som sammanskrivna.

Plansch 83a. Ög 156. Tingstads kyrka. Foto Nordén 1938. [Nytt foto borde ha använts efter ihopfogning och resning, jämför fig. 158. Jansson skriver 1947: Ganska mycket retuscherad.]

⁴⁵ I Olsons rapport 1942 angående arbetena i september 1941 anges måtten: »h.=1,40; b=0,90; t=0,30 m». I Janssons granskningsprotokoll 1946 anges: Den nuvarande höjden över markytan är 1,46 m. (Brate: 1,88 m.)

⁴⁶ Jansson skriver i PM 1947: R[uninskr.] och ö[vers]. bort.

⁴⁷ Se också Janssons granskningsprotokoll 1946 där han skrev: »Den enda olikheten mot Brate består i att Nordén saknar sk efter 31 n. Där finnes en rund fördjupning av samma karaktär som övriga sk. Med all sannolikhet sk. Tecknet efter sista n osäkert». I sitt PM 1947 skriver Jansson: Den korta kommentaren till läsn är tillagd efter mitt manus. »Här finnes verkligen». Hur vet Nordén det?

⁴⁸ I denna mening har Wessén/Jansson markerat orden *skriver, isär* och *sammanskrivna*. Under läsningen har *sunsin* ändrats till *sun sin*.

Ög 157. Tingstads kyrka.

Pl. 83.

Litteratur: Anton Ridderstad, Östergötlands historia I (1914), s. 94; A. Nordén, Skrivelse till Riksantikvarien ^{18/7} 1938, dnr 2780/38 (och 4500/38) (ATA); G. Olson, Rapport till Riksantikvarieämbetet ^{15/4} 1942, dnr 1563/42 (ATA); B. Cnattingius, Drag ur vägarnas historia i Östergötland, i: Östergötlands vägbook (1944), s. 14; S. B. F. Jansson, Granskningsprotokoll 1946 (Runverket).

Stenen var liksom den förra undanställd i en mörk och snårbemängd del av kyrkogården i öster men restes år 1941, sedan omgivningen rengjorts, invid Ög 156.⁴⁹

Inskrift:

-**ṣṭiþ** + **karþi** + **bru** + **þas-** + **aftir** + **hemkil** + **auk** · **siba sunu** + **sina**
 5 10 15 20 25 30 35 40

»Astrid(?) gjorde denna bro efter Hemkil och Sibbe, sina söner.»

Till läsningen: Brates förslag till identifiering av de tre första runorna har jag svårt att biträda. Han har ej sett, att r. 2 trots skadan i vänstra överdelen troligen är ett **s** — man ser en hst av halv runhöjd, i bortfallets kant kan möjligen mellanleden till ett **s** spåras — och han medger ju själv, att Säves läsning av r. 3 som **t** är ofrånkomlig; runan är fullt tydligt huggen, fastän vänstra bst börjar något t.v. om hst:s topp. Något som skulle ange **r**-karaktär hos runan, finnes ej. Då nu r. 1 ej kan ha varit något annat än **a** eller **i**, synes man mig icke ha annan möjlighet än att i run-namnet se ett **astip**, onöjaktig skrivning för **astrip**(**ṛ**). Efter 16 **s** följer en ojämnhet i ytan, en långsträckt fördjupning, i vilken det nog — trots Brates invändningar — icke vore helt oberättigat att inlägga spåren av en väntad **i**-runa, varigenom ordet bleve det regelbundna **þasi**. Jag upptar runan såsom sannolik men har avstått från att uppmåla den på stenen.^{50, 51}

Om det är en vanlig bro, som avses, och icke t.ex. en vägbank, tvekar man om dess läge, då i varje fall nuförtiden intet vattendrag finnes i Tingstad-kyrkans närmaste omgivningar.

Fig. 158. Ög 156 och Ög 157. Tingstads kyrka. Efter resningen. Foto G. Olson 1941 (ATA).

⁴⁹ I Olsons rapport 1942 anges måtten: »h=1,10; b=1,0; t=0,20 m».

⁵⁰ Jansson skriver i granskningsprotokoll 1946 bl.a. följande: Av r. 1 återstår endast nedre tredjedelen. R. 2 är svårt skadad genom bortfall. Man ser en hst av halv runhöjd; i bortfallets kant kan möjligen mellanleden till ett **s** spåras. På följande runa 3 **t** finnas, utgående från hst:s mitt, en vinkelrät skåra som verkar huggen. 9 **þ** är felmålat, bst slutar lägre än på fotot. I båda fallen förefalla mig bst något oriktigt imålade. I kanten av avsatsen efter 16 **s** ser jag nedre hälften av ett **i**. Jag vågar föreslå att runan införes som -.

⁵¹ I Janssons PM från 1947 skriver han: Kommentaren är min. Nordén skriver, alldeles som vanligt, som om iakttagelsen var hans: »Efter 16 **s** o.s.v.

Plansch 83b. Ög 157. Tingstads kyrka. Foto Nordén 1938. [Nytt foto borde ha använts efter resningen, jämför fig. 158. Jansson skriver 1947: »Ganska mycket retuscherad. Konstaterade tillägg I.A.» Med »I.A.» åsyftas ämbetets fotograf Iwar Andersson.]

Detta dokument ingår i en digital utgåva av Arthur Nordéns supplement till Erik Brates Östergötlands runinskrifter. Manuset avslutades 1947 och var tänkt att tryckas 1948. Utgåvan publiceras fritt tillgänglig på Internet.

Texten innehåller inte nyare litteraturreferenser än 1947 och tar ingen hänsyn till modern runforskning och måste därför användas med stora reservationer. Arbetet med utgåvan avslutades 2024-12-31.